

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

ANTIIdot la VIOLENȚĂ

- ◇ **Titlu:** Prevenirea și Combaterea Bullyingului în Școli
- ◇ **Adresat:** elevilor

Proiect derulat de:

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Proiectul ANTIdot la VIOLENȚĂ este implementat de Asociația de Formare în Educație Formală și Nonformală „Vasile Sav” în cadrul Programului SAVE („School Anti-Violence Ecosystem”) coordonat de Fundația World Vision România și cofinanțat de Uniunea Europeană.

Durata proiectului: 9 luni Valoarea grantului: 15.000 Euro

- ◇ **Titlu:** Prevenirea și Combaterea Bullyingului în Școli
- ◇ **Adresat:** elevilor

Cuprins

1. Ce este bullying-ul? Ce este violența?

– Definiție și exemple de comportamente de tip bullying

2. Ce este cyberbullying-ul?

– Hărțuirea online și cum se manifestă

3. Cum ne afectează bullying-ul?

– Efecte asupra victimei, agresorului și martorilor

4. Drepturile copiilor

– Ce drepturi avem și cine ne protejează

5. Ce poți face dacă ești victimă sau martor?

– Pași practici pentru a cere ajutor

6. Sancțiuni și consecințe

– Măsuri disciplinare și legale pentru bullying

7. Concluzii și mesaje importante

– Ce am învățat și ce putem face împreună

CE ESTE BULLYINGUL?

BULLYINGUL este un cuvânt împrumutat din limba engleză și înseamnă **intimidare, hărțuire, umilire, excludere, luare în derâdere sau comportament agresiv** față de o persoană.

BULLYINGUL este un comportament:

- ☐ **repetat** – aceeași persoană este atacată în mod frecvent, nu este un incident izolat.
- 🎯 **intenționat** – agresorul are scopul de a răni sau umili victima.
- ⚖️ Există un **dezechilibru de forțe** – agresorul își alege o victimă pe care o percepe ca fiind mai slabă, care nu se poate apăra singură.

CE ESTE VIOLENȚA?

Potrivit O.M.S., **violența** desemnează „amenințarea sau folosirea intenționată a forței fizice sau a puterii contra propriei persoane, contra altuia sau contra unui grup, care poate produce un traumatism, un deces sau daune psihologice și materiale”.

- **Violența școlară:** se produce în interiorul școlii, în vecinătatea acesteia și sunt implicați preșcolari și elevi.
- Există o tendință în creștere a actelor de violență, ca urmare a unor situații de bullying între elevi, care ajung să degeneze.

AGRESOR

CINE este implicat
în bullying?

VICTIMA

MARTOR

PROFILUL FIECĂRUIA

AGRESORUL

Este o persoană care rănește în mod **repetat** și **intenționat** (fizic sau emoțional).

Agresorul a învățat comportamentul manifestat fie în calitate de victimă, fie în calitate de martor.

VICTIMA

Este o **persoană afectată** din punct de vedere fizic, emoțional, psihologic, relațional și care **suferă foarte mult**.

De cele mai multe ori, victima este **percepută** de grup ca o **persoană lipsită de apărare**.

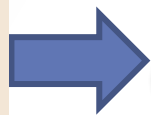

MARTORUL

Este o persoană care **vede** o altă persoană agresată, dar **nu dorește să intervină**, de cele mai multe ori din frica de a nu deveni o victimă.

Sunt martori care încurajează agresorul să abuzeze victima. Cei care doar asistă, ajută agresorul să obțină atenție și popularitate. Pe de altă parte însă, **martorul poate avea un rol important în oprirea agresiunii**.

CÂTE TIPURI DE BULLYING CUNOAȘTEȚI?

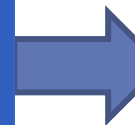
VERBAL

FIZIC

SOCIAL /
EMOȚIONAL

CYBER
BULLYING

Puteți da câte un exemplu concret pentru fiecare tip? Gândiți-vă la situații reale sau imaginare (fără să dați nume), în care cineva a fost afectat în aceste moduri.

CARE CREDEȚI CĂ SUNT EFECTELE BULLYING-ULUI / CYBERBULLYING-ULUI?

PENTRU AGRESOR

- Satisfacerea nevoii de putere;
- „Popularitate”;
- Încredere în sine;
- Absenteism școlar – fuga de la școală;
- Rezultate școlare slabe.

PENTRU VICTIMĂ

- Frică / anxietate;
- Neîncredere / stimă de sine redusă / devalorizare;
- Singurătate / izolare socială;
- Stări depresive;
- Somatizare: dureri de cap, stomac etc.;
- Fuga de acasă;
- Consum de alcool, droguri;
- Ideăție suicidală;
- Absenteism școlar;
- Performanță școlară redusă;
- Pesimism cu privire la viitor.

PENTRU MARTOR

- Sentimentul de autoprotejare în fața agresorului prin evitarea implicării în conflict;
- Frica – uneori încurajarea agresorului pentru a nu deveni o victimă;
- Vina – față de victima pe care nu o poate apăra.

Ce poți face dacă ești victimă sau martor al bullying-ului?

Dacă ești victimă

Vorbește cu un adult în care ai încredere

Nu răspunde cu violență

Salvează dovezi (mesaje, poze, capturi de ecran)

Spune ce s-a întâmplat cu detalii (cine, ce, unde, când)

Caută ajutor la consilierul școlar

Ai grijă de tine – vorbește despre ce simți

Dacă ești martor

Nu încuraja agresorul (nu râde, nu filma, nu distribui)

Ajută victima, dacă te simți în siguranță

Anunță imediat un adult (diriginte, profesor, consilier)

Sprijină victima – arată-i că nu este singură

Dă un exemplu bun – arată că bullying-ul nu este acceptabil

Fii un coleg bun – o vorbă bună poate face o mare diferență

Ține minte:

Nu ești slab dacă ceri ajutor. Curajul înseamnă să faci ce e corect, chiar și atunci când e greu.

EXISTĂ ȘI LEGI CARE INTERZIC ȘI PEDEPSESC BULLYING-UL!

În România, bullying-ul este interzis și se pedepsește conform legii.

Legea nr. 221/2019 privind prevenirea și combaterea bullying-ului

Articolul 7 (1): „În unitățile, în instituțiile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale sunt interzise activitățile care încalcă normele de moralitate și orice activități care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a copiilor și a tinerilor, respectiv a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic, precum și activitățile de natură politică și prozelitismul religios.

1.1.: În unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale sunt interzise comportamentele care constau în violența psihologică – bullying.

Legea educației naționale nr. 1/2011 (actualizată): Art. 7: Este interzis comportamentul care „creează o stare de umilință sau intimidare în școală”.

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (OMEC nr. 5447/2020):

- elevii au dreptul la protecție împotriva violenței și abuzului.
- comportamentele de tip bullying sunt abateri disciplinare.

♦ În școală, de cazurile de bullying se ocupă **Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței și discriminării**. Aceasta este formată din: directorul școlii, consilierul școlar, profesori, un părinte și un elev.

✓ Poți apela cu încredere la această comisie dacă ești victima sau martorul unui caz de bullying!

EU ȘI DREPTURILE MELE

Convenția este o înțelegere între două sau mai multe state, instituții sau persoane cu privire la anumite probleme sau obiective.

Dreptul este o regulă, normă cu caracter juridic care reglementează comportamentul oamenilor în societate, relațiile dintre oameni.

Principiul este o idee principală, de bază, element fundamental.

Copil este orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția statelor în care vârsta majoratului este mai mică

Responsabilitatea este obligația de a face ceva, de a răspunde, de a da socoteală.

O.N.U. = Organizația Națiunilor Unite

Studiu de caz: „Comisia clasei a V-a”

La școala „Luceafărul”, elevii clasei a V-a se pregătesc pentru alegerea unei comisii care să organizeze activități pentru Ziua Copilului. Profesorii decid ca elevii să-și aleagă singuri colegii care vor face parte din comisie.

Andreea își dorește să facă parte din comisie, dar unii colegi râd de ea pentru că provine dintr-o familie modestă și poartă haine vechi. Alți copii spun că nu ar trebui să participe pentru că „nu are voce” și „nu este populară”.

Profesorul intervine și le amintește elevilor că **fiecare copil are dreptul la opinie**, indiferent de situația sa, și că trebuie să luăm în considerare **ce este mai bine pentru toți copiii din clasă**, nu doar pentru cei mai vocali sau populari. El subliniază că **Andreea are dreptul să participe, să se exprime și să fie tratată cu respect**, la fel ca oricare alt copil.

La final, toți copiii votează. Andreea nu câștigă, dar ideile ei sunt ascultate, iar una dintre ele – un atelier de desen – este inclusă în programul evenimentului.

- Ce principii din Convenția cu privire la Drepturile Copilului se regăsesc în această situație?
- Cum a acționat profesorul pentru a respecta aceste drepturi?
- Cum v-ați fi simțit dacă erați în locul Andreei? Dar în locul colegilor ei?
- Ce putem face pentru ca fiecare copil din clasă să se simtă ascultat și respectat?
- Ce alte drepturi mai cunoașteți? Dar responsabilități asociate fiecărui drept?

EU ȘI DREPTURILE MELE

- PRINCIPIILE C.D.C.-

Principiile fundamentale ale Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.

1. **Interesul superior:** toți adulții trebuie să acționeze așa cum este cel mai bine pentru copil (art. 3);
2. **Nondiscriminarea și egalitatea de șanse:** drepturile se asigură tuturor copiilor, indiferent de rasă, gen sau religie, indiferent de familia din care provin, de starea lor materială sau de abilitățile lor (art. 2);
3. **Supraviețuirea, dezvoltarea și protecția:** copiilor trebuie să li se asigure dreptul la viață și la dezvoltare sănătoasă (art. 6);
4. **Participarea:** copiii au dreptul să spună ce gândesc, iar opiniile lor să fie luate în considerare (art. 12).

Aceste principii stau la baza tuturor celorlalte drepturi garantate copilului prin Convenție – educație, protecție, participare, sănătate etc.

Drepturi ale copilului

- ◇ **Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare**
- ◇ **Dreptul la identitate (nume, naționalitate, cetățenie)**
- ◇ **Dreptul la familie**
- ◇ **Dreptul la opinie și libera exprimare**
- ◇ **Dreptul la protecția imaginii și a vieții private**
- ◇ **Dreptul la educație**
- ◇ **Dreptul la protecție împotriva oricărei forme de violență**
- ◇ **Dreptul la sănătate și îngrijire medicală**
- ◇ **Dreptul la protecția împotriva exploatarei economice (muncă forțată)**
- ◇ **Dreptul la protecție împotriva abuzului sexual și traficului de persoane**
- ◇ **Dreptul la protecția față de orice formă de discriminare**
- ◇ **Dreptul la un standard de viață adecvat (hrană, îmbrăcăminte, locuință)**
- ◇ **Dreptul la recreere, timp liber, joacă și activități culturale**
- ◇ **Dreptul de a fi ascultat în orice procedură care îl privește (inclusiv juridic)**

Responsabilități asociate

- ◇ Să aibă grijă de propria sănătate și să ceară ajutor când e nevoie
- ◇ Să respecte identitatea și cultura celorlalți
- ◇ Să mențină o relație de respect și comunicare cu familia
- ◇ Să își exprime părerea într-un mod respectuos, fără a jigni
- ◇ Să respecte intimitatea celorlalți și să nu distribuie date personale
- ◇ Să participe activ, responsabil și respectuos în procesul educațional
- ◇ Să nu accepte și să nu promoveze comportamente violente, să le semnaleze
- ◇ Să adopte un stil de viață sănătos și să urmeze tratamentele medicale prescrise
- ◇ Să înțeleagă limitele între activitățile casnice și muncă dăunătoare dezvoltării
- ◇ Să fie informat despre limitele personale și să ceară ajutor în cazuri suspecte
- ◇ Să respecte toate persoanele, indiferent de etnie, religie, gen, dizabilitate etc.
- ◇ Să prețuiască resursele și bunurile de care beneficiază
- ◇ Să aleagă activități care nu afectează negativ sănătatea proprie sau a altora
- ◇ Să spună adevărul și să participe activ în discuții despre bunăstarea lui

■ Studiu de caz: „În autobuz spre școală”

Ești într-un autobuz aglomerat, în drum spre liceu. La un moment dat, observi un băiat de aproximativ 12 ani care stă în picioare, ținându-se de bară. Un alt adolescent, mai mare, începe să-l insulte și să-l împingă, spunându-i că „nu are ce căuta în autobuzul elevilor mari”. Ceilalți pasageri par să observe, dar nu reacționează.

Ce faci? La cine apelezi?

.....

.....

- Ce drepturi i s-au încălcat copilului respectiv?

.....

.....

- Care sunt consecințele pe care le va suporta agresorul?

Resurse disponibile

Instituție / Serviciu

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț (DGASPC)

Serviciul de asistență psihologică / consilierul școlar

Poliția Municipiului Roman / Brigada de combatere a criminalității organizate (BCCO)

<https://nt.politiaromana.ro/ro/ipj-neamt/servicii-judetene/biroul-siguranta-scolara>

Inspectoratul Școlar Județean Neamț (ISJ)

Serviciul de Urgență 112

Telefonul Copilului – 119 (*gratuit, național*)

<https://copii.gov.ro/1/1586-2/>

Telefonul Copilului – 116 111 (**Salvați Copiii**)

<https://116111.ro/>

Parchetul / Procuratura

Organizații non-guvernamentale (ONG-uri)

<https://www.salvaticopiii.ro/Cine-suntem/unde-suntem-activi/Neamt>

Cum ajută / Ce face concret

Intervine în cazuri de violență, neglijență, abuz, exploatare. Poate prelua copilul în regim de urgență.

♀ **Adresă:** Str. Alexandru cel Bun 11, Piatra Neamț 611020;

☎ **Telefon:** 0233 229 217

Oferă suport emoțional copilului, consiliere, mediere. Poate semnala alte instituții.

- **cabinet** în fiecare instituție de învățământ.

Intervine în cazuri grave: agresiuni fizice, abuz sexual, trafic, bullying sever, hărțuire online.

♀ **Adresă:** Str. Bogdan Dragoș, nr. 16, municipiul Roman

☎ **Telefon:** 0233 207 324

Monitorizează cazurile din școli. Se sesizează în caz de nereguli privind protecția copilului în mediul școlar.

• ♀ **Adresă:** Str. Lt. Drăghiescu, Nr. 4A, Cod. 610125 Piatra-Neamț, Jud. NEAMȚ; e-mail: office@isjneamt.ro ☎ **Telefon:** 0233 214 860

Pentru situații imediate, grave, cu pericol fizic real (violență domestică, agresiune etc.).

Linie specială pentru copii aflați în situații de risc sau pentru cei care vor să reclame abuzuri.

Consiliere gratuită, confidențială. Pot ghida spre alte servicii utile.

Primește plângeri penale în cazuri de abuz fizic/sexual sau alte infracțiuni împotriva copilului.

Exemplu: Salvați Copiii: Președinte: Eugen Simion

Adresa: Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 68, 610219, Piatra Neamț

Telefon: +40 733 083 336; **E-mail:** neamt@salvaticopiii.ro

Conform legii nr. 198/2023, **sanctiunile** care pot fi aplicate elevilor, în funcție de gravitatea faptelor, sunt:

- observație individuală;
- muștrare scrisă;
- retragerea temporară sau pe durata întregului an școlar a burselor de care beneficiază elevul;
- mutarea disciplinară la o clasă paralelă din aceeași unitate de învățământ;
- suspendarea elevului pe o durată limitată de timp;
- preavizul de exmatriculare;
- exmatricularea cu drept de reînscrisiere, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ;
- exmatricularea cu drept de reînscrisiere, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ;
- exmatricularea fără drept de reînscrisiere pentru elevii din învățământul postliceal.

SANȚIUNI PENTRU VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ

Tip de sancțiune	Categorie	Faptă / Situație sancționată	Sanctiune aplicabilă	Lege și articol
Sanctiuni școlare	Elevi	Comportament inadecvat, violență verbală, fizică, bullying, distrugeri	Observație individuală	Legea nr. 198/2023, art. 107
	Elevi	Repetarea abaterilor	Mustrare scrisă	Legea nr. 198/2023, art. 107
	Elevi	Comportament grav	Retragerea bursei	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. c
	Elevi	Abateri grave	Mutare disciplinară în altă clasă/școală	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. d-e
	Elevi	În cazuri excepționale, în postobligatoriu	Exmatriculare cu drept de reînscris	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. f
	Profesori	Abuz verbal, comportament discriminatoriu	Avertisment scris, scădere gradatie, sancțiuni disciplinare	Statutul personalului didactic, Legea nr. 198/2023, art. 169

SANCTIUNI LEGALE (PENALE) ÎN CAZURI DE VIOLENȚĂ

Categorie faptă	Faptă sancționată	Sanctiune aplicabilă	Lege și articol
Violență fizică	Lovirea sau alte violențe	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 2 ani	Cod penal, art. 193
	Vătămarea corporală	Închisoare de la 2 la 7 ani	Cod penal, art. 194
Violență psihologică	Hărțuire (inclusiv bullying repetat)	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 1 an	Cod penal, art. 208
	Amenințare	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 1 an	Cod penal, art. 206
Abuz de putere / constrângere	Șantaj	Închisoare de la 1 la 5 ani	Cod penal, art. 207
Violență sexuală	Viol	Închisoare de la 3 la 10 ani	Cod penal, art. 218
	Act sexual cu un minor	Închisoare de la 1 la 5 ani	Cod penal, art. 220
Violență psihologică gravă	Determinarea sau înlesnirea sinuciderii unui minor	Închisoare de la 3 la 7 ani	Cod penal, art. 191
Discriminare și instigare	Incitare la ură sau discriminare	Amendă sau închisoare până la 3 ani	Cod penal, art. 369
Neglijare / omisiune	Neluarea măsurilor de protecție a copilului	Avertisment, amendă, răspundere penală în cazuri grave	Legea nr. 272/2004, art. 89 și 96

Exercițiu: „Mesajul meu împotriva violenței”

Pasul 1. Gândește-te la un lucru important pe care l-ai învățat azi despre bullying, cyberbullying sau drepturile copiilor.

Pasul 2. Scrie pe o foaie un mesaj scurt, de maximum o propoziție, care să arate că înțelegi cât de important este să fii un adolescent curajos, respectuos și empatic.

Exemple:– „Spun NU bullying-ului și aleg să fiu un coleg bun!”

– „Curajul înseamnă să spui și ce nu e corect.”

– „Ajut, nu judec. Susțin, nu rănesc.”

Pasul 3: Oferă un răspuns, în scris, la următoarea întrebare: *Ce poate face fiecare elev azi / mâine pentru a combate violența?* Prezentați răspunsurile fiecăruia dintre voi la următoarea oră de dirigenție.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Bibliografie

- [?] Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell Publishing.
- [?] Smith, P. K., Pepler, D., & Rigby, K. (2004). *Bullying in Schools: How Successful Can Interventions Be?* Cambridge University Press.
- [?] Rigby, K. (2002). *New Perspectives on Bullying*. Jessica Kingsley Publishers.
- [?] Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). *Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying*. Corwin Press.
- [?] Ministerul Educației Naționale din România. (2018). *Metodologia de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar*.
- [?] World Health Organization (WHO). (2020). *School-based violence prevention: A practical handbook*.
- [?] Legea 272/2004
- [?] Convenția ONU

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Fundației World Vision România. Nici Uniunea Europeană și nici Fundația World Vision România nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.